

Avoimet oppimateriaalit ja creative commons (CC) –lisensointi

Avoimen tieteen talvipäivät/Avoimet oppimateriaalit

Annamari Turunen, Lakimies

Itä-Suomen yliopisto 8.11.2023

Mikä on Creative Commons?

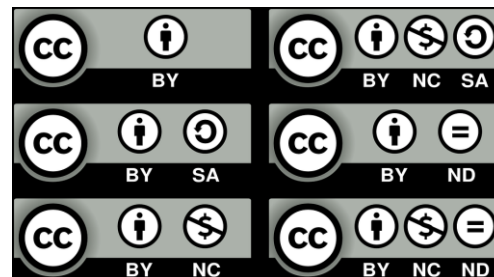
- Suoraan tekijöille suunniteltu lisenssijärjestelmä
 - Tekijä voi itse määritellä teoksensa (esimerkiksi kuva, teksti, video) käyttöoikeudet ja kertoa niistä teoksen käyttäjille
- Lisenssit ovat kaikkien vapaassa käytössä, eikä niihin tarvita lupaa
- Lisenssin käyttö ei ole maksullista eikä sen kautta ole mahdollista kerätä käyttöoikeusmaksuja
- Lähtökohtaisesti käyttäjä voi kopioida, välittää, levittää ja esittää CC-lisenssillä jaettua teosta sekä sen pohjalta tehtyjä versioita ilman erillistä lupaa
- CC-lisensointi itsessään lisää avoimuutta

CC-lisenssien käyttö

- Tekijänoikeus säilyy tekijällä
 - CC-lisenssien avulla on mahdollista myöntää teoksen käyttäjälle käyttöoikeuksia
- CC-lisenssit koostuvat neljästä ehdosta (BY, NC, ND, SA), joita yhdistelemällä syntyy kuusi erilaista CC-lisenssiä
- Jokaisessa lisenssissä on mukana BY-ehto, joka edellyttää aina tekijän nimen mainitsemista
- Teosta voi kuka tahansa käyttää lisenssin määrittelemien ehtojen mukaisesti ilman tekijän erillistä lupaa
- Apua lisensointiin: www.creativecommons.fi

Erilaiset Creative Commons lisenssit

- Nimeä (CC BY)
- Nimeä-Jaa Samoin (CC BY-SA)
- Nimeä-Ei muutoksia (CC BY-ND)
- Nimeä-Epäkaupallinen (CC BY-NC)
- Nimeä-Epäkaupallinen-Jaa Samoin (CC BY-NC-SA)
- Nimeä-Ei muutoksia-Epäkaupallinen (CC BY-NC-ND)

Oppimateriaalin lisensointi

- Oppimateriaalin voi lisensoida avoimesti vaikka ei olisikaan varma teoskynnyksen ylittymisestä
- Avoin lisensointi ei tarkoita tekijänoikeuksista luopumista, vaan se on tapa antaa muille käyttöoikeuksia teokseensa
- Jaettaessa oppimateriaaleja avointen oppimateriaalien palvelussa, tulee materiaalien käyttöehdot määritellä lisenssien avulla
 - Muut saavat käyttää, jakaa ja tehdä muutoksia tai päivityksiä teokseen alkuperäistä tekijää kunnioittaen
 - Avoimuus takaa materiaalin maksuttoman ja vapaan käyttämisen ja muokkaamisen
 - Avoin materiaali on mahdollisimman monen saavutettavissa ja käytettävissä

Avointen oppimateriaalien kirjasto aoe.fi

- Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen palvelu
 - kokoaa avoimia oppimateriaaleja yhteen
 - Palvelussa voi jakaa ja käyttää avoimia oppimateriaaleja
- Tavoitteena edistää avointen oppimateriaalien käyttöä, pitkäikäisyyttä ja näkyvyyttä
- Tavoitteena myös tehdä avoimen oppimateriaalin löytäminen mahdollisimman helpoksi sekä opettajille että opiskelijoille

CC-lisensoituja aineistoja

- CC-search =etsi cc-lisensoituja aineistoja
- IMAGOA =cc-lisensoitua kuva- ja videomateriaalia
- Freesound, cc-mixer, Free music archive =cc-lisensoitua kuvaa ja ääntä
- Open textbook library =avoimia oppikirjoja
- Flickr, Freestock.org =kuvapankkeja

Kiitos!

annamari.turunen@uef.fi

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

uef.fi

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.

